

ANUNȚUL LA MICA PUBLICITATE

de Natalia Ginsburg

Celor care vor să înțeleagă această lucrare a Nataliei Ginsburg, scriitoarea le dă o mină de ajutor, mărturisind că ea nu poate scrie altceva decât povestiri, că meseria ei este să scrie povestiri, lucruri inventate ori amintiri din viața ei, dar, oricum, povestiri (s.n.), lucruri unde nu e vorba de cultură, ci numai de memorie și de fantezie. Cea dintâi observație care se poate face în legătură cu *Anunțul la mica publicitate*, este că nu e propriu zis o piesă, ci o „scurtă povestire“ cu accente dramatice. Despre subiectul acestei povestiri, poți zice că e banal, melodramatic, chiar bulevardier. Dar ideea care o animă merită, cred eu, să fie mai pe larg comentată. Modesta partitură dramatică ce ni se propune, — personală, excesiv de personală — e un monolog dotat cu toate însușirile monologului; aerul de sinceritate al confidenței, pînă și acea neglijență femeiască, care face parte tot din sinceritate.

Desigur, cei ce pretuiesc numai piesele de gândire profundă și de conflicte puternice, esențiale, care te poartă spre zonele de mare elevație ale spiritualității, vor fi dezamăgiți: piesa aceasta se cere privită, așa cum a fost scrisă, la dimensiunile unei biciclete și nu ale unei nave spațiale. Așa fiind, e poate firesc că *Anunțul la mica publicitate* nu a cîștigat sufragiile criticii de severă pretenție; în schimb a stîrnit din plin curiozitatea și prețuirea publicului. Să vedem cum. Canavaa este dintre cele mai banale: o fată de la țară eșuează în căsnicia ei cu un bogătaș boem. Natalia Ginsburg tratează toată istoria cu spontaneitatea și firescul de neconfundat cu care sînt mărturisite îndeobște adevărurile vieții. Aici, cred, stă secretul esențial al forței de atracție a scrierii. Cursul „povestirii“ — monoton și lipsit de orice surpriză — te poartă prin capricioase meandre sufletești încărcat de dulceag-dureroase amintiri, de disperate strigăte ale unei biete inimi adultere, sfișiată de elanuri și tristeți, de neliniști, dezgusturi și mai ales de nevoia tandreței. La capătul acestui drum se deschide însă o neașteptată perspectivă dramatică. Autoarea a redat zonele umbroase

ale destinului Terezei, cu un bine dozat amestec de ironie și melodramatism. Dar eroina dezrădăcinată din mizeria vieții rurale, incapabilă, în pofida oricăror compromisuri, să trăiască „miracolul“ adaptării la viața urbană (la o anumită viață urbană, aceea a unei alte clase sociale) și, pînă la urmă, părăsită de bărbat, ajungînd o uci-gașă, nu apare, în toată această neagră trajectorie a vieții ei, fără ca autoarea să nu arunce un fascicol de lumină. Un fascicol de lumină care încearcă cu timiditate (cu prea multă timiditate pentru o prozatoare de forță; dar, cum spuneam, autoarea nici n-a năzuit prea sus și prea departe cu piesa ei), să puncteze o idee care mi se pare valoroasă: degradarea dragostei, atunci cînd se rezumă la ea însăși. Fără alte preocupări și fără alt ideal decît dragostea, Tereza și dezabuzatul ei soț devin niște epave, victime ale mediului și orizontului lor de viață, plat și strîmt, al egoismului lor rapace. Dacă-ți dai puțină osteneală, mai poți descoperi în crochiul dramatic al Nataliei Ginsburg trimiteri la un mod stupid și searbăd al existenței, la relații bazate pe interes, la mentalități desuete, la aspirații meschine — toate caracteristice societății și eticii burgheze. Esențial pentru autoare n-a constituit însă acest aspect, ci analiza psihologică. Nu există aici nici un personaj care să reprezinte morala. Nu se încearcă aici nici un rechizitoriu. Logica și deznodămîntul piesei satisfac cerințele morale. Spectatorul e ținut să tragă concluziile concluziei. Sensibilitatea feminină și tainicele meandre ale sentimentului de dragoste se oferă Nataliei Ginsburg în mod firesc, cu o forță expresivă ce depășește meșteșugul pur scriitoricesc.

Acesta a fost, cred, și argumentul care a stat la baza opțiunii regizoarei Sanda Manu și a interpretei principale, Gina Patrichi. Gina Patrichi a considerat, evident, această partitură, un admirabil exercițiu de sondare a psihologiei umane — diversă și contradictorie; și a jucat, pe această coordonată, cu tot sufletul, cu toată ființa sa. Pe un pretext dramatic prin excelență minor ea a realizat un mare recital. Un recital care o recomandă, încă o dată, ca pe o actriță de excepție, pe deplin autorizată să atace marile roluri feminine ale repertoriului național și universal. Sigur, strălucit, viu, pe muchie de cuțit între tragic și comic, joel Ginei Patrichi a salvat eroina Nataliei Ginsburg de la posibila alunecare în penibil și vulgar, în melodramă siropoasă. Interpreta a conferit expresie poetică și noblețe, tensiune spirituală unei teme uzate și tuturor elementelor cotidiene, comune și banale, care alcătuiesc biografia eroinei. Irina Petrescu i-a fost Ginei Patrichi un partener ideal; ea ne-a demonstrat delicat și cu mult farmec cum poate să se evidențieze în discreție harul de a asculta pe altul în scenă; ne-a convins că pentru a da cînd și cînd o replică, îți trebuie aceeași concentrare și aceeași inteligență

pe care și le pretind un rol mare, că a avea unitate în discontinuitate, a fi prompt și spontan cam din sfert în sfert de oră e o treabă dificilă, care cere talent și profesionalitate. Precizia interpretării mergând până la cele mai mici detalii, a caracterizat și apariția lui Ion Besoin. Actorul a schițat cu ușoară ironie, deplin convingător și farmecul și dezordinea morală a unui „Iluieră vint”.

Regia Sandei Manu a fost exact ceea ce trebuie : o călăuză discretă și sensibilă a interpreților pe drumul descoperirii reacțiilor și raporturilor umane. Decorul foarte frumos al lui Dan Jitiianu a subliniat sugestiv fețele contrastante ale lumii din piesă: pustiuil care se poate naște între niște ziduri somptuoase și elegante. Un decor atât de frumos și de pretențios la o piesă lipsită de mari pretenții, vorbește, cred, despre bunul gust al teatrului „Bulandra” pe care nu-l neglijează nici atunci când își îngăduie un „respiro” prin introducerea în repertoriul său a unor lucrări mai modeste.

Valeria Ducea



Irina Petrescu (Elena), Mircea Constantinescu (Un băiat) și Gina Patrichi (Tereza) în „Anunțul la mica publicitate”.

Teatrul de Stat din Sibiu

TRAGEDIA FECIOAREI

de Beaumont și Fletcher

Beaumont și Fletcher: nume uitate, sau aproape uitate, nume dintr-un șir de nume care, laolaltă, figurează în sintezele minuoș alcătuite, în vastele antologii, la capitolul *Teatrul Renașterii engleze*, nume inseparabile. *Tragedia fecioarei*: titlu foarte rar întâlnit pe afișul vreunui teatru; una din nebănuite de numeroasele tragedii reprezentate în teatrul epocii elisabethane; cea mai reprezentativă, se spune, din cele cincizecișicinci de tragedii scrise împreună, în doar cițiva ani, de Beaumont și Fletcher.

Ce a putut decide un teatru să o înscrie în repertoriul său? Ce a putut să fascineze un regizor?

Tragedia fecioarei este ca multe din pieșele epocii — mai e nevoie s-o spun? Ca, în primul rând, tragediile istorice shakespeareene contemporane acestora — o tragedie a puterii, și puterea înseamnă coroana. Toate semnificațiile se topeșc într-una singură: lupta se dă continuu pentru ciștigarea puterii, pentru păstrarea puterii și aici cercul se închide. Altcineva preia lupta pentru putere, o dobândește, o stăpînește cu voluptate, o pierde în condiții singeroase. Lupta se dă între cel ce a dobândit puterea și ceilalți. Victimele pot deveni oriicând călăi, călăii devin întotdeauna victime. Cărușelul se învîrte la nesfîrșit. Urzeala intrigii poate fi mai complicată, înțelesul e același. Ca și în cazul nostru. *Tragedia fecioarei* e, tangențial și vag, tragedia fecioarei Aspatia, părăsită în ajunul nunții. Aspatia e un personaj rătăcit dintr-o altă lume, în lumea cetății din insula mediteraneană, tragedia ei e de a fi pierit fără să fi înțeles nimic din tot ce se întâmplă în jur. Iar în jurul ei —, dincolo de întortocheatele căi prin care ajunge la adevăr — adevărul e limpede: unul stăpînește coroana și cetatea, celălalt, sau ceilalți, vor să i-o smulgă. Și nu au nevoie decît de aparența justificării morale a faptei lor. Pentru că regula jocului, pe cit e de simplă pe atît e de